

2015-08-28

Dnr Forte 2015-01400

Dnr Finansdepartementet Fi2015/2312

Remissvar – Systematiska jämförelser – för lärande i staten (SOU 2015:36)

Sammanfattning.

Forte ser positivt på förslaget att lärande genom systematiska jämförelser ska bli en integrerad del av regeringens styrning av statsförvaltningen. Vi delar utredarens uppfattning att systematiska jämförelser kan ses som ett stöd till fortlöpande utveckling och effektivisering av den statliga sektorn. Arbetet med systematiska jämförelser bör i första hand utgöra en bas för organisationernas lärande, inte ses som underlag för kontroll och bedömning. På sikt är ett naturligt mål för ett program med systematiska jämförelser i staten att kostnader sänks samtidigt som ökad kvalitet och effektivitet i myndigheternas stöd- och kärnverksamhet uppnås.

Vi tillstyrker huvuddelen av utredarens förslag. Vi vill dock betona att värdet av utökade krav på datainsamling och andra insatser tydligt måste vägas mot det merarbete detta medför för de statliga verksamheterna. Krav som kan uppfattas som rimliga för större myndigheter med stora ekonomiska och personella resurser kan för en mindre myndighet ses som mycket betungande.

Det finns särarter avseende uppdrag och roller mellan stora och små myndigheter, vilket medför att förenklade statistikbaserade jämförelser kan halta betänkligt. Forte vill betona det värde som respektive myndighet kan tillföra staten. Fördelen med små och medelstora myndigheter är att de snabbare kan ställa om vid snabba samhällsförändringar och möta nya behov av kunskaper. Därmed kan värdet av en kunskapsutveckling bli högt i förhållande till insatta medel.

Vi vill tydligt understryka vikten av att utvecklingen av programmet för systematiska jämförelser görs i nära dialog med den akademiska forskningen. Forskningen har en viktig roll att spela som stöd i regeringens arbete med att formulera utgångspunkter och metoder för programmet, men också under programmets genomförande och utvärdering. Detta är väsentligt för att resultaten ska bli tillförlitliga och användbara i organisationers lärandeprocesser.

Swedish Research Council for Health, Working Life and Welfare

Address Box 894, SE-101 37 Stockholm · **Visiting address** Östra Järnvägsgatan 27

Phone +46 8 775 40 70 **Fax** +46 8 775 40 75

Org.nr 202100-5240 **E-mail** forte@forte.se **www.forte.se**

Fortes synpunkter.

Forte ställer sig i princip bakom utredningens förslag:

- att regeringen uttalar att lärande genom systematiska jämförelser ska bli en integrerad del av regeringens styrning av statsförvaltningen,
- att regeringen för in ett krav i myndighetsförordningen (2007:515) om att myndigheterna ska använda sig av systematiska jämförelser för att utveckla verksamheten,
- att regeringen inrättar ett sammanhållet och permanent program för långsiktig utveckling av systematiska jämförelser i staten,
- att regeringen styr programmets inriktning genom beslut om inriktning, resurstilldelning, organisering och uppföljning,
- att utvecklingen av programmet sker genom konkreta projekt där de medverkande myndigheternas kompetens och erfarenheter blir avgörande för hur systematiska jämförelser tillämpas och används,
- att Ekonomistyrningsverket och Statskontoret gemensamt tilldelas ett ansvar för utveckling, genomförande och förvaltning av programmet,
- att Ekonomistyrningsverket och Statskontoret gemensamt utser ett programråd som leder arbetet. Detta råd bör sättas samman av kompetens från såväl statlig och kommunal sektor som från näringsliv och forskning. Vi vill dock betona att representationen i rådet bör avspegla olika delar av de statliga verksamheterna.

Utredaren föreslår att "Statens stöd till forskning och innovation" är ett av de områden som bör inleda utvecklingsarbetet med systematiska jämförelser. Redan nu finns ett omfattande samarbete mellan de statliga forskningsfinansiärerna. Därför är förutsättningarna goda att ytterligare utveckla verksamheterna. Samarbetet omfattar komplementära insatser inom kärnverksamheten, men även gällande administrativa rutiner och gemensamt IT-stöd. De tre statliga forskningsråden har exempelvis utvecklat ett gemensamt IT-system, Prisma, som stöd för den kompletta processen för ansökan och fördelning av forskningsmedel. Inom vissa områden är samarbetet med andra svenska forskningsfinansiärer omfattande. Det bör dock beaktas att såväl myndigheternas uppdrag som inriktning och resultat av forskningsstöden skiljer sig starkt åt – exempelvis från nya upptäckter inom grundforskning till att lösa komplexa samhällsutmaningar inom behovsstyrd forskning, vilket starkt påverkar förutsättningarna för jämförelser mellan verksamheterna inom de statliga forskningsråden.

Genom samarbete med forskningsfinansiärer inom Norden, övriga Europa och med utomeuropeiska länder så pågår ständigt en lärprocess för att utveckla verksamheten vid våra statliga forskningsfinansierande myndigheter.

Av övriga föreslagna områden för det inledande utvecklingsarbetet vill vi betona vikten av att området "Arbetsätt för ökad integration" prioriteras. Ett annat område som bör prioriteras är utveckling av den statliga arbetsgivarpolitiken. Här driver Arbetsgivarverket tillsammans med de statliga myndigheterna ett viktigt utvecklingsarbete som bland annat syftar till att göra staten till en ännu attraktivare arbetsgivare. Detta arbete kan få ökad kraft om resurser för detta område prioriteras inom ramen för regeringens program för långsiktig utveckling av systematiska jämförelser i staten.

Utvecklingen av programmet för systematiska jämförelser måste göras i nära dialog med den akademiska forskningen. Forskningen har en mycket viktig roll att spela som stöd i regeringens arbete med att formulera utgångspunkter och metoder för programmet. Forskarmedverkan under genomförande och utvärdering av programmet är av stor betydelse för att underbygga resultaten av genomförda insatser. Därmed byggs en stark grund för fortsatt utveckling av program för systematiskt lärande inom staten.

Den statliga myndighetsfamiljen består av verksamheter med allt ifrån ett fåtal anställda upp till ca 29 000 anställda. Flertalet av de administrativa krav som ställs på myndigheterna är likvärdiga oavsett resurser i form av personal och anslag. Vi vill i detta sammanhang föra fram frågan om nyttan av utökade krav på datainsamling och andra insatser som följer av utökade krav på systematiska jämförelser. Dessa måste tydligt vägas mot det merarbete detta medför i förhållande till det värde som det föreslagna programmet förväntas leda till för de statliga verksamheterna.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Ewa Stålldal efter föredragning av stabschef Olle Sköld.

Ewa Stålldal
Generaldirektör